

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8119/2022
11.10.2023. година
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Недељков, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Новом Саду, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 139/22 од 24.03.2022. године, у седници одржаној 11.10.2023. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, па се УКИДА пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 139/22 од 24.03.2022. године и предмет ВРАЋА истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Новом Саду Прр1 99/2021 од 15.12.2021. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је делимично усвојен. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи, на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, исплати износ неисплаћеног потраживања у поступку стечаја Ст бр. 83/2010 који се води пред Привредним судом у Новом Саду у износу од 1.425.835,34 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражена исплата законске затезне камате на досуђени износ накнаде имовинске штете почев од 28.01.2021. године, као дана пресуђења до дана исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да накнади тужиљи трошкове парничног поступка у износу од 86.280,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 139/22 од 24.03.2022. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужене и првостепена пресуда је преиначена у побијаном усвајајућем делу и делу којим је одлучено о трошковима парничног поступка тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиљи, на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, исплати износ неисплаћеног потраживања у поступку стечаја број Ст 83/2010, који се води пред Привредним судом у Новом Саду у износу од 1.425.835,34 динара, као и да се обавезе тужена да накнади тужиљи трошкове парничног поступка у износу од 24.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, па је обавезана тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 18.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 22.500,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога, позивајући се на члан 404. ЗПП.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиле дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и да је основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Новом Саду Ст 83/2010 од 22.06.2010. године, отворен је поступак стечаја над ОЗЗ „Ковиљ“ из Ковиља и за стечајног управника је именована Агенција за приватизацију, Центар за стечај (сада Агенција за лиценцирање стечајних управника, Центар за стечај). У стечајном поступку тужиљи је, као стечајном повериоцу, признато необезбеђено потраживање неисплаћених зарада у износу од 1.407.491,89 динара. Решењем Привредног суда у Новом Саду Р4 Ст 348/2019 од 29.11.2019. године, утврђено је да је тужиљи, као подносиоцу приговора, повређено право на суђење у разумном року пред Привредним судом у Новом Саду у предмету Ст 83/2010 и наложено поступајућем судији да у року од 4 месеца предузме неопходне радње и мере у циљу уновчења имовине стечајног дужника. У време отварања стечајног поступка над стечајним дужником ОЗЗ „Ковиљ“ из Ковиља решењем Привредног суда у Новом Саду Ст 83/2010 од 22.06.2010. године, имовина стечајног дужника је била у друштвеној својини са преко 99%.

Полазећи од признатог потраживања тужиле из радног односа у износу од 1.425.835,34 динара, које потраживање није намирено, те имајући у виду да је тужиљи утврђена повреда права на суђење у разумном року решењем Привредног суда у Новом Саду Р4 Ст 348/2019 од 29.11.2019. године, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле, обавезујући тужену на исплату накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року на основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. Закона о облигационим односима. Оценио је да постоји пропуст државе, јер стечајни органи нису делотворно и ажурно поступали и омогућили тужиљи намирење њеног потраживања

из радног односа утврђеног у стечајном поступку против стечајног дужника ОЗЗ „Ковиљ“. Тај закључак је извео из чињенице да је већински власник акција стечајног дужника друштвени капитал, а једини члан истог је Република Србија па се ради о дужнику са већинским друштвеним, односно државним капиталом.

Другостепени суд је у побијаној пресуди заузео супротно правно становиште, закључивши да је првостепени суд извео погрешан закључак о облику својине и структури капитала стечајног дужника ОЗЗ „Ковиљ“ у стечају. Околност да се имовина стечајног дужника водила као друштвена својина у преко 99% у време отварања стечајног поступка, као и околност да је тужиља била радник стечајног дужника, упућује на закључак да је стечајни дужник пословала средствима у друштвеној својини. Међутим, по оцени другостепеног суда реч је о задружној својини стечајног дужника која је стечена радом и пословањем задруге и задругара или теретним правним послом који стога јесте његова имовина. Независно од околности што та чињеница није уписана у јавну књигу о непокретностима и другим евиденцијама не ради се о друштвеној својини. Тужиља је морала да докаже узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те чињеницу да искључиви разлог немогућности наплате њеног потраживања неадекватно поступање суда, а на другачији закључак у погледу одсуства одговорности тужене нема утицаја ни околност што је приликом отварања стечајног поступка за стечајног управника била именована Агенција за приватизацију, Центар за спровођење стечајног поступка, а касније Агенција за лиценцирање стечајних управника.

Исправно је другостепени суд оценио да се структура капитала не може одредити само према органу који води поступак стечаја (Агенцији за лиценцирање стечајних управника) већ по подацима уписаним у регистар. Међутим, остало је неразјашњено и неутврђено како је и на основу чега је овај суд извео закључак да је реч о задружној имовини стечајног дужника и како ју је стечајни дужник стекао, односно да имовина стечајног дужника није друштвена својина. С обзиром на то да је одредбама Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине („Службени гласник РС“, бр. 49/92 и 54/96) прописано (члан 1.) да пољопривредно земљиште у друштвеној својини које је правно лице стекло по основу Закона о аграрној реформи и прописима о национализацији пољопривредног земљишта у државној је својини (став 1.), а да пољопривредно земљиште у друштвеној својини које је правно лице стекло на основу правног посла, као средство за производњу, друштвени је капитал тог предузећа (став 2.). Пољопривредно земљиште у државној својини користи предузеће, земљорадничка задруга или друго правно лице, које је имало право коришћења и располагања тим земљиштем на дан ступања на снагу овога закона (члан 2.) У смислу новелиране одредбе овог закона, предузећа која користе пољопривредно земљиште из члана 1. овог закона и надлежно Министарство за послове пољопривреде, имали су законску обавезу реализације разграничења и спровођења уписа пољопривредног земљишта у друштвеној својини до 30.12.1997. године, па и касније све до 2006. године када је ступио на снагу Закон о пољопривредном земљишту, јер у противном та средства постају средства у државној својини.

Према томе, на основу изложеног становишта другостепеног суда не може се дефинисати структура капитала извршног дужника, односно нејасно је на основу чега је суд закључио да у имовини стечајног дужника нема удела друштвене или државне својине. Такође, остало је неутврђено на основу чега је земљорадничка задруга стекла наведене катастарске парцеле над којима тужилац има различито право, пошто као стечајни дужник није доказала да је у време настанка потраживања и отварања стечајног поступка спорно земљиште представљало њену задружну имовину, којом је могла да располаже након пописа земљишта у друштвеној својини.

Како од те битне чињенице зависи правна оцена у коју категорију спада извршни дужник, односно да ли је реч о дужнику са већинским друштвеним или државним капиталом или је реч о правном лицу које није основано на тој бази, од чега зависи правна оцена постојања одговорности тужене за тражену накнаду имовинске штете, то овај суд налази да се за сада изложено правно становиште другостепеног суда не може прихватити.

Зато ће суд у поновном поступку утврдити да ли је и када ОЗЗ „Ковиљ“ купила наведене катастарске парцеле или их је стекла неким другим правним послом, те да ли је у погледу истих направила деобни биланс, јер је могућа и комбинација задружне и државне својине.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити у смислу налога из ове одлуке и донети нову одлуку о тужбеном захтеву.

Како одлука о трошковима поступка зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

На основу изложеног, Врховни суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци решења.

Председник већа - судија
Добрила Страјина с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић